

Фикҳ дарслари (215-дарс) Аллоҳ тоқдир, тоқни яхши кўради (биринчи мақола)

19:00 / 26.01.2023 4213

سُئِلَ عَنْ يَدَيِ آعْفَارٍ رَبِّكَ يَدَيْهِ تَلْأَثْلُ لِعِوَضِ قَوْلِ مَالِ سَبَّحَ وَتَأَعْلُكَ أَرْثَالَتْ رُتُؤَالِ
عُبْتَيْ وَرُؤَسَ وَحَتَّافِ لَاهُنَّ مِرَّةً كَرَّرْ لُكْ يَفِ أَرْقِي وَيَهْرِيغَ نُوْدَ آدَبَ أِهِي فُتُنُّوِي
تُكْسِي لَبَّ رُجْفَالِ يَفَ تَنَاقُلِ الْرُتُؤَالِ عِوَضَ رَدَّعَبَ تَنَاقُلِ

Витр бир салом билан вожиб бўлган уч ракъатдир. Учинчи рукуъдан олдин икки қўлини кўтариб, такбир айтади, сўнг доимо шу ўриндагина «Қунут» дуосини ўқийди, бошқасида эмас. Унинг ҳар бир ракъатида Фотиҳани ва бирор сурани қироат қилади. Ва (иқтидо қилувчи) витрнинг рукуъсидан кейин «Қунут» ўқувчи(имом)га эргашади, бомдодда «Қунут» ўқувчига эргашмайди, балки сукут сақлайди.

Ушбу қисқа ибораларда жуда ҳам кўп ҳукмлар жамлангандир. Фикҳ уламоларининг, жумладан, «Мухтасари Виқоя» соҳибининг маҳорати батафсил гапирилса, кўпгина саҳифаларга жой бўладиган маълумотларнинг оддий киши учун осонгина тушуниладиган тарзда бир неча сатрдан иборат бўлиб қолишига сабаб бўлган.

Бу фикримиз мазкур қисқа матнни шарҳ қилганимизда яна ҳам яққолроқ намоён бўлса, ажаб эмас.

Витр бир салом билан вожиб бўлган уч ракъатдир.

«Витр» сўзи бизнинг тилимизда «тоқ» маъносини билдиради. Ҳанафий мазҳабидеги «бир салом билан» деган иборанинг келишига шофеъий мазҳабидеги «Уч ракъатли витр икки салом билан ўқилади», деган гап сабаб бўлган. Уларда олдин икки ракъат ўқиб, салом берилади. Кейин алоҳида бир ракъат ва унда «Қунут» дуоси ўқилиб, яна салом берилади.

Бизнинг мазҳабимизда уч ракъатда бир салом бериш қабул қилинган.

Шунингдек, бизда витр намози вожибдир.

Ҳанафий уламолар витр намозини «вожиб» деганларида ўз хаёлларидан чиқариб айтмаганлар. Улар бу гапни Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларига суяниб айтганлар.

نَارُ الْقُلُوبِ أَيْ «لَأَقْمَلَسُوهُ لَعَلَّ يَصْرِيَّ بِنَلِّ نَعُ، نَعُ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ»
نَنْ سَلَّ أَبْصَأْ هَاوَر. «رُتْ وَ لَأَبْ حُيْ رُتْ وَ هَلَّ لَأَنْ إْف، أَوْرَتْ وَأُ

Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Эй аҳли Қуръон, витр намози ўқинг. Аллоҳ тоқдир, тоқни яхши кўрур», дедилар».

«Сунан» эгалари ривоят қилишган.

هَلَّ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ
يَ وَ هَلَّ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ
يَ وَ هَلَّ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ لَلَّ يَصْرِيَّ لَعُ نَعُ

Хорижа ибн Ҳузофа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бизнинг олдимизга чиқдилар ва:

«Албатта, Аллоҳ азза ва жалла сизларга бир намозни зиёда қилди. У сизлар учун қизғиш туялардан ҳам яхшидир. У ҳам бўлса, витрдир. У Зот сизларга уни хуфтондан то тонг отгунча қилди», дедилар».

Абу Довуд, Термизий ва Ҳоким ривоят қилишган. Ҳоким саҳиҳ деган.

رَخَّ آؤَلَعُجَا: لَأَق مَلَسُو هَلَع هَلَلَا لِي صَيَّبَن لَأَنْ ع، أَمْ هَنْ ع هَلَلَا لِي صَرَّرَمْ ع نَبَانَع
هُجَّجَ رَأَلَاهَاور. «أَزَّتْ وَلِي لَلَبَابُ مُكَّتْ لَص

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Тундаги охирги намозингизни витр қилинг», дедилар».

Тўртовлари ривоят қилишган.

ن إ: مَلَسُو هَلَع هَلَلَا لِي صَيَّبَن لَأَق، أَمْ هَنْ ع هَلَلَا لِي صَرَّرَمْ سَابَع نَب هَلَلَا لِي صَبَع نَع
عُولُط لِي لِي أَشَع لَأَنْ نَب بَ أَمْ أَوْلَصَف، رُتْ وَلِي هَوَ أَلَا، هَلَصْ مُكَّدَا ز لِي لَعَاتَ هَلَلَا
يَنَ أَرْبَطَلَاوِي نَطْقَرَادَلَاهَاور. «رُحْفَلَا

Абдуллоҳ Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Албатта, Аллоҳ таоло сизларга бир намозни зиёда қилди. У витрдир. Бас, уни хуфтондан то тонг отгунча ўқийверинглар», дедилар».

Дора Қутний ва Табароний ривоят қилишган.

Ушбу ривоят яна бошқа еттита саҳобийдан ҳам келтирилган.

هَلْ لَاحِظُ الْعُرُوقَ وَالْأَرْصَافَ وَالْبُيُوتَ أَيْ بَابَ نَع
دَوَادُّ وَأَبَا هَوْرٍ. «مَلْسُ مَلِكٍ لَعْبُ جَوْحِ رُتْوَالٍ»: مَلْسُ

Абу Айюб Ансорий розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Витр ҳар бир мусулмонга ҳаққу-вожибдир», дедилар».

Абу Довуд ривоят қилган.

Кўриниб турибдики, витр намозининг савияси суннат намози савиясидан юқоридир. Агар шундай бўлмаса, ушбу ҳадислар айтилмас эди. Шу билан бирга, бу ҳадисларнинг далиллик кучи фарз намозларига далил бўлган оят ва ҳадисларнинг далиллик кучи даражасида эмас. Шунинг учун ҳанафий уламолар витр намозини вожиб деб, фарз намозидан кейинги, суннат намозидан олдинги ўринга қўйганлар.

Энг кучли далиллардан бири – бу намозни Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳеч қачон тарк қилмаганларидир. Бу эса витр намози оддий суннат намози эмаслигини яққол кўрсатади.

Учинчи рукуъдан олдин икки қўлини кўтариб, такбир айтади, сўнг доимо шу ўриндагина «Қунут» дуосини ўқийди, бошқасида эмас.

Ҳанафий мазҳаби бўйича, «Қунут» дуоси витр намозида ўқилади. Витр намозининг учинчи ракъатида қироатни тамом қилганидан сўнг намозни бошлашдагига ўхшатиб такбир айтиб, икки қўлини қулоқларининг юмшоқ жойигача кўтаради. Сўнгра қўлларини киндиги остига қўяди ва «Қунут»ни ўқиб, кейин рукуъга кетади.

(Давоми бор)

«Кифоя» китобининг биринчи жузи асосида тайёрланди